

ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA TRANSGRANICZNEGO OBSZARU MIEJSKIEGO SŁUBICE / FRANKFURT NAD ODRĄ

SOZIOÖKONOMISCHE ANALYSE FÜR DEN GRENZÜBERSCHREITENDEN STADTRAUM FRANKFURT (ODER) / SŁUBICE





Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe Euroregionu Pro Europa Viadrina.

„Pokonywać granice poprzez wspólne inwestowanie w przyszłość”

Das Projekt wird aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Polen (Wojewodschaft Lubuskie)–Brandenburg 2007-2013, Small Project Fund und Netzwerkprojektfonds der Euroregion Pro Europa Viadrina, kofinanziert.

Grenzen überwinden durch gemeinsame Investition in die Zukunft.

SPIS TREŚCI / INHALT

	MOWA POWITALNA BURMISTRZÓW SŁUBIC I FRANKFURTU NAD ODRĄ / GRUSSWORT DER BÜRGERMEISTER VON SŁUBICE UND FRANKFURT (ODER)	4
I.	WPROWADZENIE / VORBERMERKUNG	6
II.	PODSTAWOWE DANE I GRANICE ADMINISTRACYJNE / KENNDATEN UND RÄUMLICHE ABGRENZUNG	8
III.	DOKUMENTY PLANISTYCZNE I STRATEGICZNE W SŁUBICACH I WE FRANKFURCIE NAD ODRĄ / PLANUNGSGRUNDLAGEN IN FRANKFURT (ODER) UND SŁUBICE	10
IV.	ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA: GŁÓWNE WNIOSKI / ZENTRALE AUSSAGEN DER SOZIOÖKONOMISCHEN ANALYSE	12
V.	ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA / SOZIOÖKONOMISCHE ANALYSE	18
VI.	PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT / VERGLEICH BESTEHENDER SWOT-ANALYSEN	26
VII.	PROPOZYCJE DALSZEJ WSPÓŁPRACY / HANDLUNGSEMPFEHLUNGEN	36
VIII.	ŹRÓDŁA DANYCH / QUELLEN	38
IX.	IMPRESSUM	39



Słubice i Frankfurt nad Odrą to przyjazne i otwarte na świat europejskie miasta. Poprzez intensywną współpracę oraz stopniowo zacierające się granice, mogły zbliżyć się do siebie, stając się tym samym najważniejszym „dwumiastem” na granicy polsko-niemieckiej.

Jednym z projektów, przy którym mieliśmy przyjemność ze sobą współpracować była „Analiza społeczno-ekonomiczna transgranicznego obszaru miejskiego Słubice/Frankfurt nad Odrą”, przedstawiająca dokładnie aktualną sytuację gospodarczą i społeczną obu organizmów miejskich oraz ich szanse i ograniczenia rozwojowe. Wyniki tejże analizy będą mogły zostać wykorzystane przy realizacji przyszłych zamierzeń obydwu urzędów miejskich w dziedzinie gospodarki przestrzennej.

Jestem przekonany, że ww. dokument przyczyni się do bardziej efektywnego wykorzystania atutów płynących z położenia Słubice i Frankfurtu n/O na granicy polsko-niemieckiej.

Tomasz Ciszewicz
Burmistrz Słubice

Słubice und Frankfurt (Oder) sind Städte, die freundschaftlich, weltoffen und auf Europa gerichtet sind. Durch intensive Zusammenarbeit und die immer mehr verwischenden Grenzen, konnten sie näher zueinander rücken um, somit die bedeutendste Doppelstadt an der deutsch-polnischen Grenze zu bilden.

Eines der Projekte, bei dem wir mit großer Freude zusammengearbeitet haben, war die „Sozioökonomische Analyse für den grenzüberschreitenden Stadtraum Frankfurt (Oder)/ Słubice“, welche die aktuelle soziale und wirtschaftliche Lage der beiden Stadtorganismen exakt darstellt sowie ihre Entwicklungschancen und -hemmnisse aufzeigt. Die Ergebnisse dieser Analyse können dann bei der Realisierung von künftigen Vorhaben der beiden Stadtverwaltungen im Planungsbereich genutzt werden.

Ich bin davon überzeugt, dass diese Analyse zu einer effektiveren Ausnutzung der Vorteile der Lage von Słubice und Frankfurt (Oder) an der deutsch-polnischen Grenze beitragen wird.

Tomasz Ciszewicz
Bürgermeister von Słubice



Położenie przy otwartej granicy oferuje duże szanse dla Słubice i Frankfurtu nad Odrą. Udowadniają to liczne, zakończone sukcesem, działania w zakresie współpracy transgranicznej. Jednym z przykładów może być autobus, który już prawie od roku łączy obydwa miasta, innym przygotowywane właśnie połączenie sieci ciepłowniczych. Warto także wspomnieć o polsko-niemieckim przedszkolu we Frankfurcie nad Odrą, którego odpowiednik powstaje też właśnie po słubickiej stronie. To przygraniczne położenie, które wcześniej często, choć niesłusznie, było postrzegane negatywnie, staje się jednoznacznie silną stroną obydwu miast.

To właśnie z tego, uzasadnionego, powodu, obydwa miasta poczuwają się do miana Dwumiaستا. Oznacza to jednak nie tylko realizację wspólnych projektów, lecz także wspólną strategiczną współpracę i planowanie rozwoju.

Prezentowana Państwu broszura pokazuje w jakich aspektach Frankfurt i Słubice uzupełniają się oraz jakie wspólne problemy dotknęły obydwa miasta. Jest to jednak dopiero pierwszy krok ku zacieśnionej współpracy, gdyż Frankfurt i Słubice mogą w przyszłości tylko czerpać korzyści ze wspólnego, skoordynowanego rozwoju.

dr Martin Wilke

Nadburmistrz Frankfurtu nad Odrą, Miasta Kleista

Die Lage an der offenen Grenze bietet große Chancen für Słubice und Frankfurt (Oder). Das zeigen verschiedene erfolgreiche Maßnahmen grenzüberschreitender Zusammenarbeit. Beispielsweise verbindet ein Linienbus seit fast einem Jahr beide Städte, die deutsch-polnische Kindertagesstätte in Frankfurt (Oder) erhält gerade ihr Pendant auf Słubicer Seite und die Verbindung der Fernwärmenetze ist in Vorbereitung. Die früher und oft ungerechtfertigt negativ bemerkte Grenzlage wandelt sich eindeutig zum Vorteil.

Aus gutem Grund bekennen sich beide Städte deshalb zur einer „Doppelstadt“. Das beinhaltet aber nicht nur die Realisierung einzelner Projekte, sondern eine gemeinsame strategische Zusammenarbeit und Planung. Das vorliegende Heft zeigt Ihnen in einem ersten Schritt, wo sich Frankfurt (Oder) und Słubice ergänzen und wo gemeinsame Probleme liegen. Hierauf soll aufgebaut werden. Von einer zukünftig abgestimmten Entwicklung können beide Städte nur profitieren.

Dr. Martin Wilke

Oberbürgermeister Kleiststadt Frankfurt (Oder)

I. WPROWADZENIE

Projekt „Analiza społeczno-ekonomiczna transgranicznego obszaru miejskiego Słubice/Frankfurt nad Odrą” otrzymał dofinansowanie z Funduszu Małych Projektów Euroregionu Pro Europa Viadrina. Urzędy miejskie w Słubicach i Frankfurcie nad Odrą uznają go za pierwszy krok w kierunku stałej i skoordynowanej współpracy w dziedzinie gospodarki przestrzennej.

Silne powiązania Słubic i Frankfurtu nad Odrą, zarówno pod względem historycznym, jak i funkcjonalno-przestrzennym, sugerują postrzeganie tych miast jako jednego transgranicznego obszaru miejskiego.

W niektórych dziedzinach kooperacja obydwu miast prowadzona jest już na zaawansowanym poziomie (jak np. w obszarze kultury, sportu, edukacji czy turystyki), jednak w strategicznych obszarach tematycznych jest ona jeszcze niewystarczająco rozwinięta – dotyczy to m.in. dziedziny gospodarki przestrzennej, planowania rozwoju mieszkalnictwa, transportu i struktur urbanistycznych a także ochrony środowiska, przyrody i klimatu.

Oprócz bariery językowej, współpracę obydwu miast utrudniają i utrudniają nadal odmienne regulacje prawne, struktury administracyjne i decyzyjne oraz różne procedury planistyczne i charakter wiążący dokumentów. Dalekosiężne cele projektu to przede wszystkim jak najlepsze wykorzystanie potencjałów lokalizacyjnych Słubic i Frankfurtu nad Odrą oraz uzyskanie pozytywnych efektów synergii, poprzez bardziej efektywną, zintensyfikowaną i rzeczową kooperację w zakresie gospodarki przestrzennej. Cele te zamierza się osiągnąć poprzez realizację kilku, wzajemnie ze sobą powiązanych i uzupełniających się projektów. Prezentowana tu analiza jest pierwszym z nich. Aby móc w ramach przyszłych projektów opracować odpowiednie wspólne koncepcje i strategie rozwojowe, dążące do rozwiązania problemów obydwu miast, trzeba było najpierw przeanalizować uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz szanse wspólnego rozwoju Słubic i Frankfurtu.

Celem projektu było uzyskanie danych i informacji, ważnych dla współpracy obydwu urzędów miejskich w dziedzinie gospodarki przestrzennej oraz umożliwienie zintensyfikowania tej współpracy w przyszłości.

Die Untersuchung „Sozioökonomische Analyse für den grenzüberschreitenden Stadtraum Frankfurt (Oder)/ Słubice“ wurde durch die Euroregion Pro Europa Viadrina im Rahmen des Small-Project-Fund gefördert. Es wird durch die Stadtverwaltungen von Frankfurt (Oder) und Słubice als erster Schritt zu einer kontinuierlichen, abgestimmten Zusammenarbeit auf dem Feld der Stadtentwicklung gesehen.

Die Städte Frankfurt (Oder) und Słubice sind historisch und funktionell stark miteinander verbunden, was nahe legt, die beiden Städte als einen grenzüberschreitenden Stadtraum zu betrachten.

Bisher verläuft die Kooperation der beiden Städte in einigen Handlungsfeldern intensiv (wie z.B. Kultur, Sport, Bildung und Tourismus), ist aber in strategischen Handlungsbereichen unzureichend, so auf den Gebieten Stadtentwicklung, Wohnungs-, Verkehrs- und städtebauliche Entwicklung, Umwelt-, Natur- und Klimaschutz.

Die Schwierigkeiten der Zusammenarbeit lagen und liegen immer noch in verschiedenen Rechtslagen und Entscheidungskompetenzen, unterschiedlichen Verwaltungsstrukturen, Planungsverfahren und Verbindlichkeiten sowie der Sprachbarriere begründet. Die langfristig angelegten Ziele sind vor allem die bessere Ausnutzung der Standortvorteile von Frankfurt (Oder) und Słubice sowie die Erzielung von positiven Synergieeffekten durch eine effektivere und vertiefte fachliche Kooperation im Bereich der Stadtentwicklung. Diese Ziele sollen durch die Realisierung von mehreren auf einander aufbauenden Projekten erreicht werden, von denen die vorliegende Analyse den ersten, grundlegenden Teil ausmacht. Damit in Folgeprojekten gemeinsame Entwicklungskonzepte und Strategien zum Umgang mit Problemen beider Städte erarbeitet werden können, mussten in diesem Projekt zunächst die Rahmenbedingungen, sowie Chancen einer gemeinsamen Entwicklung analysiert werden.

Das Ziel dieses Projektes besteht darin, wichtige Erkenntnisse für die Zusammenarbeit der beiden Stadtverwaltungen im Bereich der Stadtentwicklung zu gewinnen sowie diese künftig zu verstetigen.

II. PODSTAWOWE DANE I GRANICE ADMINISTRACYJNE

Na rycinie nr 1 widoczne są granice administracyjne miasta Frankfurt nad Odrą oraz gminy i miasta Słubice. Miasto na prawach powiatu, Frankfurt nad Odrą, składa się z rdzenia miejskiego oraz sześciu dzielnic o charakterze wiejskim, zajmujących łącznie obszar 150 km². Na koniec 2011 roku Frankfurt miał ok. 62.000 mieszkańców, przy czym ok. 88% z nich zamieszkiwało tereny miejskie. Gmina Słubice składa się z miasta Słubice oraz jedenastu miejscowości o charakterze wiejskim – niektóre z nich oddalone są od miasta o ponad 10 km w linii prostej. Większość tych terenów wiejskich jest pod względem liczby ludności (poniżej 200 mieszkańców) bardzo mała. Gmina Słubice posiadała na koniec 2011 roku ok. 20.000 mieszkańców, z czego w mieście zamieszkiwało ok. 17.000 (85% wszystkich mieszkańców gminy). Różnice stają się widoczne przy rozpatrywaniu gęstości zaludnienia. Podczas gdy we Frankfurcie na 1 km² przypada ok. 425 mieszkańców, w gminie Słubice wartość ta wynosi jedynie 110 mieszkańców. Natomiast gęstość zaludnienia miasta Słubice wynosi ok. 890 mieszkańców na km².

Tab. 1: Kenndaten

Tab. 1: Podstawowe dane

2011	Stadt / miasto Frankfurt (Oder)	Gemeinde / gmina Słubice	Stadt / miasto Słubice
Fläche/ Powierzchnia	147,81 km ²	185,57 km ²	19,21 km ²
Einwohner / Liczba ludności	62.661	19.965	17.046
Bevölkerungsdichte / Gęstość zaludnienia	423,9 EW / os. / km ²	107,6 EW / os. / km ²	887,4 EW / os. / km ²
Bevölkerungs- schwerpunkt / Centrum układu osadniczego	Siedlungskern / rdzeń miasta: 88 %	Stadt/ miasto: 85 %	

KENNDATEN UND RÄUMLICHE ABGRENZUNG II.

In Abb. 1 sind die Verwaltungsgrenzen der Stadt Frankfurt (Oder) sowie der Gemeinde und Stadt Słubice ersichtlich. Die Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder) besteht aus der Kernstadt und sechs ländlich geprägten Ortsteilen mit einer Gesamtgröße von knapp 150 km². Ende 2011 hatte Frankfurt (Oder) etwa 62.000 Einwohner. Die Gemeinde Słubice besteht aus der Stadt Słubice sowie elf ländlich geprägten Ortschaften, die z.T. bis über 10 km Luftlinie von der Stadt Słubice entfernt sind. Der Großteil dieser Ortschaften ist mit unter 200 Einwohnern sehr klein. Die Gemeinde Słubice hatte Ende 2011 knapp 20.000 Einwohner, wovon in der Stadt Słubice bereits etwa 17.000 (85% aller Einwohner der Gemeinde) wohnten. Bei Betrachtung der Bevölkerungsdichte zeigt sich eine unterschiedliche Siedlungsstruktur. Während in Frankfurt (Oder) etwa 425 Einwohner auf einem km² leben, sind es in der Gemeinde Słubice nur knapp 110 Einwohner. Die Stadt Słubice hingegen hat eine Einwohnerdichte von 890 Einwohnern pro km².

Abb. 1: Räumliche Abgrenzungen Stadt Frankfurt (Oder), Gemeinde Słubice und Stadt Słubice
Ryc. 1: Granice administracyjne miasta Frankfurt nad Odrą oraz gminy Słubice i miasta Słubice.



III. DOKUMENTY PLANISTYCZNE I STRATEGICZNE W SŁUBICACH I FRANKFURCIE NAD ODRĄ

Obydwa miasta posiadają dokumenty planistyczne i strategiczne, które są ze sobą porównywalne na różnych szczeblach planowania. Do szczebla ogólnomiej-skiego planowania strategicznego można zakwalifikować Koncepcję Zintegrowanego Rozwoju Miasta Frankfurt nad Odrą (INSEK) oraz Strategię Rozwoju Gminy Słubice. Dokumenty te są ze sobą porównywalne i znajdują się obecnie w trakcie aktualizacji. Poruszają one też prawie identyczne obszary tematyczne, takie jak np. rozwój demograficzny, gospodarka, infrastruktura społeczna i techniczna oraz planowanie strategiczne. Zawierają też analizę mocnych i słabych stron (omówioną w dalszej części broszury) oraz wymieniają potrzeby rozwojowe, misję i cele rozwojowe – tworząc w ten sposób podstawę dla strategicznego planowania rozwoju całego miasta czy gminy. Istniejące dokumenty strategiczne stanowią więc dobry fundament dla transgranicznego planowania rozwoju obydwu miast.

Także dokumenty planistyczne określające sposób użytkowania terenu są do siebie podobne. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Słubice, jako główny instrument planistyczny gminy, określa sposób zagospodarowania wszystkich terenów zlokalizowanych na obszarze gminy. Również, sporządzony dla całego obszaru administracyjnego miasta, Plan Użytkowania Terenu Miasta Frankfurt nad Odrą ustala lokalizację terenów zabudowy mieszkaniowej, zabudowy produkcyjnej i usługowej, terenów zielonych czy też rolniczych. Wspomniane dokumenty planistyczne konkretyzowane są przez plany kolejnego szczebla planowania – niemieckie Plany Zabudowy oraz polskie Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, sporządzane dla poszczególnych obszarów miasta czy gminy. Można więc tu zauważyć kolejne podobieństwa.

We Frankfurcie istnieje wiele koncepcji sektoralnych, dotyczących np. planowania rozwoju szkolnictwa, komunikacji czy też polityki społecznej. Natomiast gmina Słubice posiada wprawdzie strategię rozwoju dla poszczególnych dziedzin planowania strategicznego, generalnie nie posiada ona jednak szczegółowych koncepcji sektoralnych.

Podsumowując, można stwierdzić, że istnieje kilka punktów zaczepienia dla wspólnego, transgranicznego procesu planowania. Jako pierwszy z nich, wymienić należy Strategię Rozwoju Gminy Słubice i frankfurcką koncepcję INSEK. Jeśli udałoby się uzgodnić, pogodzić i powiązać ze sobą te dokumenty strategiczne, na podporządkowanych im szczeblach planowania wyłoniłyby się wielorakie możliwości współpracy.

In beiden Städten existieren auf verschiedenen Ebenen vergleichbare Planungsunterlagen. Auf der gesamtstädtischen strategischen Ebene gibt es in Frankfurt (Oder) das Integrierte Stadtentwicklungskonzept (INSEK). Hiermit vergleichbar ist die Entwicklungsstrategie der Gemeinde Słubice. Beide Dokumente bearbeiten in ihrer Analyse weitgehend identische Themenfelder (z.B. Demografie, Wirtschaft, Soziales und Stadtentwicklung). Eine Stärken-Schwächen-Analyse wird ebenfalls in beiden Konzepten vorgenommen, worauf in Kapitel VI noch näher eingegangen wird. Anschließend werden Leitbilder und Entwicklungsziele benannt, die Grundlage der gesamtstädtischen Entwicklung sind. Dies zeigt, dass diese beiden strategischen Konzepte den richtigen Ansatzpunkt für eine grenzüberschreitende Planung bieten.

Im Bereich der Flächennutzung gibt es ebenfalls beidseits der Grenze ähnliche Plangrundlagen. Die Studie der Rahmenbedingungen und Richtungen der Raumbewirtschaftung der Gemeinde Słubice legt die Flächennutzung für das gesamte Gemeindegebiet fest. Die Festlegung von Gebieten mit Wohngebäuden, von gewerblichen Bereichen, von Grünflächen und landwirtschaftlichen Flächen findet sich fast analog im Flächennutzungsplan (FNP) der Stadt Frankfurt (Oder) wieder. Auch dieser Plan hat einen gesamtstädtischen Bezug. Unterhalb dieser Planungsebene werden diese Pläne in Deutschland durch Bebauungspläne und in Polen durch Örtliche Raumentwicklungspläne konkretisiert. Hier zeigen sich also weitere Gemeinsamkeiten.

In Frankfurt (Oder) existieren beispielsweise mit der Schulentwicklungs-, der Sozial- oder der Verkehrsentwicklungsplanung eine Vielzahl von Fachkonzepten. In Słubice gibt es in den einzelnen Fachplanungsbereichen dagegen zwar sektorale Strategien aber nur wenige ausgearbeitete Fachkonzepte.

Insgesamt zeigt sich, dass es verschiedene Ansätze der gemeinsamen Planung gibt. Hier sind zunächst die Entwicklungsstrategie der Gemeinde Słubice und das INSEK von Frankfurt (Oder) zu nennen. Wenn es gelingt, diese beiden Konzepte aufeinander abzustimmen und zusammenzuführen, dann ergeben sich auf den darunter liegenden Planungsebenen vielfältige Möglichkeiten der Zusammenarbeit.

IV. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA: GŁÓWNE WNIOSKI

DEMOGRAFIA

Frankfurt nad Odrą wykazuje, zarówno pod względem rozwoju liczby ludności, jak i ruchu naturalnego ludności, negatywne tendencje rozwojowe. W Słubicach tendencje te są pozytywne.

Biorąc pod uwagę ruch migracyjny między obydwoma miastami, stwierdzono, iż znacznie więcej osób emigruje ze Słubic do Frankfurtu niż na odwrót. W ostatnich latach odnotowano wzrost tej tendencji. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w coraz to większej liczbie ludności polskiego pochodzenia we Frankfurcie.

Pod względem struktury wiekowej, w Słubicach odnotowano znacznie wyższy udział młodszych grup wiekowych (dzieci, młodzieży i osób w wieku od 20 do 44 lat) w ogólnej liczbie ludności niż we Frankfurcie. Natomiast we Frankfurcie mieszka dużo więcej osób starszych, powyżej 65 roku życia.

We Frankfurcie nad Odrą, w porównaniu do Słubic, występuje dużo więcej gospodarstw jednoosobowych, w Słubicach zaś często większa liczba osób mieszka w jednym gospodarstwie domowym. Z związku z tym można stwierdzić, że, w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, w Słubicach jest dużo mniej gospodarstw domowych niż we Frankfurcie. Tendencja ta może też mieć związek m.in. z wysokimi (jak na polskie realia) cenami czynszu mieszkań w Słubicach. Część mieszkańców, zwłaszcza młodych ludzi, nie jest w stanie utrzymać własnego gospodarstwa domowego.

Prognoza rozwoju liczby ludności do roku 2030 wskazuje dla Frankfurtu nad Odrą na bardzo negatywną tendencję rozwojową. Natomiast prognoza dla powiatu słubickiego, sporządzona dla tego samego okresu, zapowiada raczej stabilny rozwój liczby ludności.

Prognoza zmian struktury wiekowej do roku 2030 wskazuje na postępujący proces starzenia się ludności obydwu miast. We Frankfurcie największy spadek liczby ludności odnotuje się w grupie 45-65 latków, w Słubicach natomiast w (obecnie jeszcze bardzo licznie reprezentowanej) grupie osób pomiędzy 20 a 44 rokiem życia. W obydwu miastach wystąpi też tendencja do znacznego powiększenia się udziału najstarszych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności.

DEMOGRAFIE

Frankfurt (Oder) hat sowohl bei der Einwohnerentwicklung, als auch bei der natürlichen Bevölkerungsentwicklung einen negativen Trend aufzuweisen. In Ślubice sind positive Entwicklungen zu verzeichnen.

Bei den Wanderungen zwischen den beiden Städten zeigt sich, dass deutlich mehr Personen von Ślubice nach Frankfurt (Oder) ziehen, als andersherum. Diese Wanderungen nahmen auch in den letzten Jahren zu. Diese Entwicklung spiegelt sich auch in der steigenden Zahl polnischer Einwohner in Frankfurt wieder.

Bei der Altersstruktur zeigt sich in Ślubice gegenüber Frankfurt (Oder) ein deutlich höherer Anteil an Kinder und Jugendlichen und an Personen im mittleren, dynamischen Altersbereich (20 bis 44 Jahre). Demgegenüber leben in Frankfurt (Oder) sehr viel mehr Senioren über 65 Jahre.

In Frankfurt (Oder) gibt es viele Einpersonenhaushalte, in Ślubice wohnen demgegenüber mehr Personen in einem Haushalt. Dementsprechend gibt es in Ślubice bezogen auf die Stadtgröße sehr viel weniger Haushalte als in Frankfurt (Oder). Dieser Zustand kann beispielsweise durch die für das polnische Lohnniveau hohen Mietpreise in Ślubice verursacht sein. Unter anderem können sich oft junge Menschen keinen eigenen Haushalt leisten.

Die Bevölkerungsprognose bis 2030 zeigt für Frankfurt (Oder) einen stark negativen Trend. Die Bevölkerungszahl im Kreis Ślubice bleibt im gleichen Zeitraum stabil.

Die Prognose Altersstruktur bis 2030 macht deutlich, dass die Bevölkerung in beiden Städten insgesamt älter wird. In Frankfurt (Oder) werden die größten Verluste die Altersgruppe der 45-65-Jährigen betreffen, in Ślubice wird besonders die heute noch sehr starke Gruppe der 20-44-Jährigen durch Verluste betroffen sein. Die Gruppe der Senioren nimmt in beiden Städten deutlich zu.

IV. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA: GŁÓWNE WNIOSKI

MIESZKALNICTWO I BUDOWNICTWO

Liczba mieszkań we Frankfurcie od 2002 roku znacznie się zmniejszyła, z powodu celowych wyburzeń realizowanych w ramach programu „przebudowy miasta”. Natomiast w Słubicach odnotowano w tej dziedzinie lekką tendencję wzrostową.

Obydwa miasta wykazują podobną strukturę mieszkań pod względem liczby izb. Jednak już średnia wielkość powierzchni użytkowej na osobę jest we Frankfurcie znacznie większa niż w Słubicach. Po obydwu stronach granicy średnia wielkość mieszkań w ostatnich latach jednak ciągle wzrasta.

Rozpatrując liczbę mieszkań oddanych w ciągu ostatnich lat do użytkowania, można stwierdzić, że w obydwu miastach – po porównaniu danych statystycznych z wielkością miasta – odnotowano podobne wartości.

Warte odnotowania pustostany mieszkaniowe występują tylko we Frankfurcie nad Odrą. W Słubicach można raczej mówić o niedoborze mieszkań. Można tym także tłumaczyć zwiększone tendencje migracyjne ludności ze Słubic do Frankfurtu, przy czym trzeba mieć też dodatkowo na uwadze rolę czynników jakościowych i ilościowych.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Produkt krajowy brutto wzrósł w ostatnich latach we Frankfurcie nad Odrą tylko nieznacznie powyżej inflacji. Dla Słubic natomiast odnotowano wzrost PKB znacznie powyżej inflacji.

Pod względem struktury zatrudnienia można w obydwu miastach zaobserwować znaczne podobieństwa.

Natężenie migracji wahałowych do pracy jest dla Frankfurtu, relatywnie biorąc, znacznie wyższe niż dla Słubic. Patrząc przez pryzmat rynku pracy, Frankfurt jest więc bardziej znaczącym ośrodkiem centralnym niż Słubice.

W Słubicach odnotowano w ostatnich latach dużo większy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych niż we Frankfurcie. Mimo to, we Frankfurcie udział młodych i długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych jest znacznie niższy.

WOHNEN UND BAUEN

Die Anzahl der Wohnungen hat in Frankfurt (Oder) seit 2002 aufgrund von gezielten Abrissen im Rahmen des Stadtumbaus stark abgenommen. In Słubice dagegen sind leicht steigende Zahlen festzustellen.

Bei der Wohnungsstruktur zeigen sich hinsichtlich der Verteilung der Anzahl der Räume zunächst Ähnlichkeiten. Allerdings liegt in Frankfurt (Oder) die Wohnfläche pro Person deutlich über der in Słubice. Auf beiden Seiten der Grenze sind die durchschnittlichen Wohnungsgrößen in den letzten Jahren kontinuierlich gestiegen.

Im Wohnungsneubau hatten beide Städte in den letzten Jahren unter Berücksichtigung der unterschiedlichen Stadtgrößen einen ähnlichen Umfang zu verzeichnen.

Nennenswerten Wohnungsleerstand gibt es nur in Frankfurt (Oder). In Słubice herrscht Wohnungsknappheit. So sind auch die erhöhten Wanderungstendenzen von Słubice nach Frankfurt zu erklären, wobei wahrscheinlich auch qualitative und quantitative Gründe eine Rolle spielen dürften.

WIRTSCHAFT UND ARBEITSMARKT

Die Steigerung des Bruttoinlandproduktes lag in Frankfurt (Oder) in den vergangenen Jahren nur leicht über der Inflation. In Słubice sind Steigerungen deutlich über der Inflation zu verzeichnen.

Bei den Wirtschaftssektoren zeigen beide Städte eine ähnliche Struktur.

Frankfurt (Oder) hat, im Verhältnis gesehen, ein sehr viel höheres Pendleraufkommen als Słubice und zeigt somit eine deutlich größere Arbeitsplatzzentralität.

Die Arbeitslosenzahlen registrierter Arbeitsloser gingen in den letzten Jahren in Słubice deutlicher zurück als in Frankfurt (Oder). Allerdings sind Jugendliche und Langzeitarbeitslose sehr viel stärker unter den Arbeitslosen vertreten, als das in Frankfurt (Oder) der Fall ist.

IV. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA: GŁÓWNE WNIOSKI

EDUKACJA I NAUKA

Słubickie szkoły są, generalnie rzecz biorąc, mniejsze niż frankfurckie. Frankfurt nad Odrą oferuje także specjalistyczne formy szkolnictwa. Ponadto, bardzo wielu uczniów dojeżdża na zajęcia do szkół we Frankfurcie, podczas gdy słubickie szkoły pełnią raczej rolę ośrodków rangi gminnej.

Pod względem liczby absolwentów szkół średnich, w stosunku do wielkości miasta i liczebności grupy wiekowej, odnotowano dla Słubic i Frankfurtu podobne wielkości. W różnych placówkach edukacyjnych we Frankfurcie istnieją też klasy mieszane (tj. polsko-niemieckie).

Odmienne tendencje wykazuje od 2002 roku liczba studentów Collegium Polonicum (CP) i Uniwersytetu Europejskiego Viadrina (EUV). Podczas gdy liczba studentów Viadriny bardzo wzrosła, w Collegium Polonicum odnotowano znaczny spadek.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

We Frankfurcie nad Odrą placówki opieki nad dziećmi są liczniejsze a także znacznie częściej wykorzystywane niż placówki w Słubicach. Przy czym, w Słubicach z pewnością istnieje zapotrzebowanie na takie placówki. Wskazuje na to zwiększona liczba placówek opieki nad dziećmi we Frankfurcie oraz znacznie wyższy odsetek dzieci objętych fachową opieką.

W placówkach opieki nad dziećmi w obydwu miastach istnieją również grupy mieszane.

TURYSTYKA I REKREACJA

W Słubicach, w stosunku do wielkości miasta, istnieje bardzo wiele turystycznych obiektów noclegowych a nawet, biorąc pod uwagę dane absolutne, więcej miejsc noclegowych niż we Frankfurcie. To samo odnosi się do liczby osób korzystających z tych obiektów. Natomiast przeciętna długość pobytu gości w obiektach noclegowych jest krótsza w Słubicach niż we Frankfurcie.

Słubice posiadają bardzo małą ilość klubów sportowych. We Frankfurcie z kolei funkcjonuje bardzo wiele takich klubów. Frankfurt posiada też dobrze rozwiniętą pod względem jakościowym sieć placówek i obiektów sportowych.

BILDUNG UND WISSENSCHAFT

In Słubice gibt es insgesamt kleinere Schulen, in Frankfurt (Oder) sind besondere Schulformen und Spezialschulen vorhanden. Darüber hinaus pendeln sehr viele Schüler von außerhalb nach Frankfurt (Oder) zum Schulbesuch ein, Słubice versorgt mit seinen Schulen fast ausschließlich das eigene Gemeindegebiet.

Die Anzahl der Schulabgänger mit Hochschulreife ist bezogen auf die jeweilige Stadtgröße und Stärke der Altersgruppe in beiden Städten ähnlich groß. Es gibt bereits gemischte Schulklassen an Einrichtungen der Stadt Frankfurt (Oder).

Die Anzahl der Studierenden an der Europa-Universität (EUV) und dem Collegium Polonicum (CP) haben sich seit 2002 unterschiedlich entwickelt. Während die Zahl der Studierenden an der EUV stark angestiegen ist, muss das CP deutliche Verluste hinnehmen.

SOZIALE INFRASTRUKTUR

Die Kinderbetreuung ist in Frankfurt (Oder) stärker ausgebaut und wird auch viel stärker in Anspruch genommen, als in Słubice, wobei der Bedarf in Słubice durchaus vorhanden ist. Das zeigt sich an der höheren Anzahl der Einrichtungen und an den sehr viel höheren Betreuungsquoten in Frankfurt (Oder). Es gibt bereits gemischte Gruppen an Einrichtungen der beiden Städte.

TOURISMUS UND FREIZEIT

In Słubice gibt es im Verhältnis zur Stadtgröße sehr viele Beherbergungsbetriebe und sogar absolut mehr Betten und Gästeankünfte als in Frankfurt (Oder). Dafür ist die Aufenthaltsdauer geringer als in Frankfurt (Oder).

Sportvereine sind in Słubice stark unterrepräsentiert, in Frankfurt (Oder) gibt es dagegen sehr viele Vereine und auch eine quantitativ gute Ausstattung an Sportstätten.

V. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA

Abb. 2: Einwohnerentwicklung 2002 bis 2011

Ryc. 2: Rozwój liczby ludności w latach 2002-2011

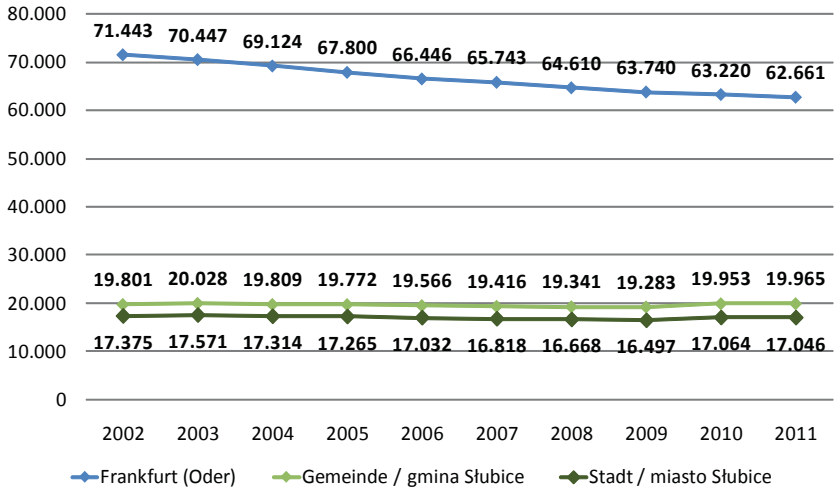


Abb. 3: Natürliche Bevölkerungsentwicklung 2002 bis 2011

Ryc. 3: Ruch naturalny ludności w latach 2002-2011

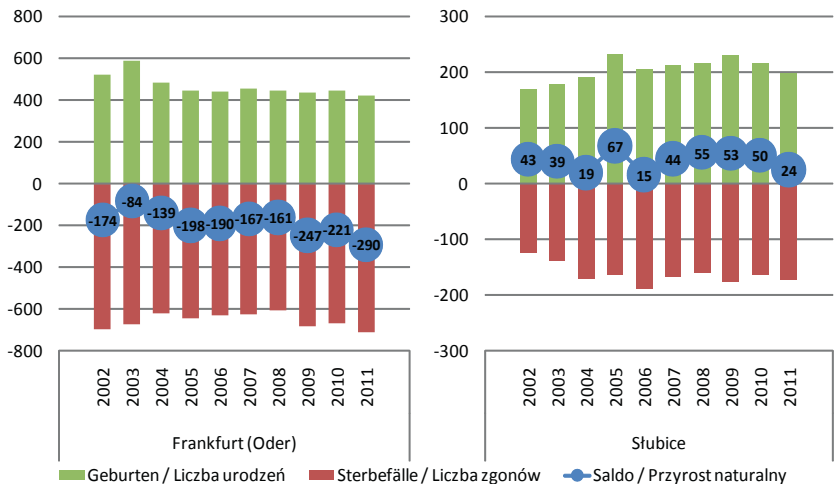


Abb. 4: Wanderungen zwischen Frankfurt (Oder) und Słubice 2006-2012

Ryc. 4: Migracje ludności między Słubicami a Frankfurtem n/O w latach 2006-2012

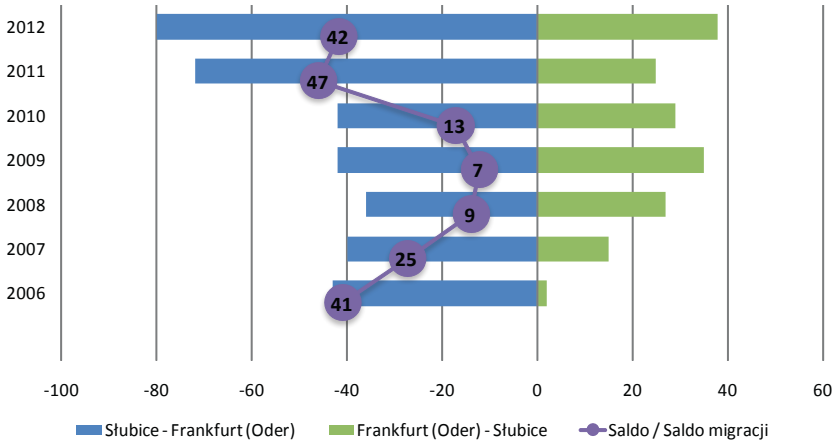
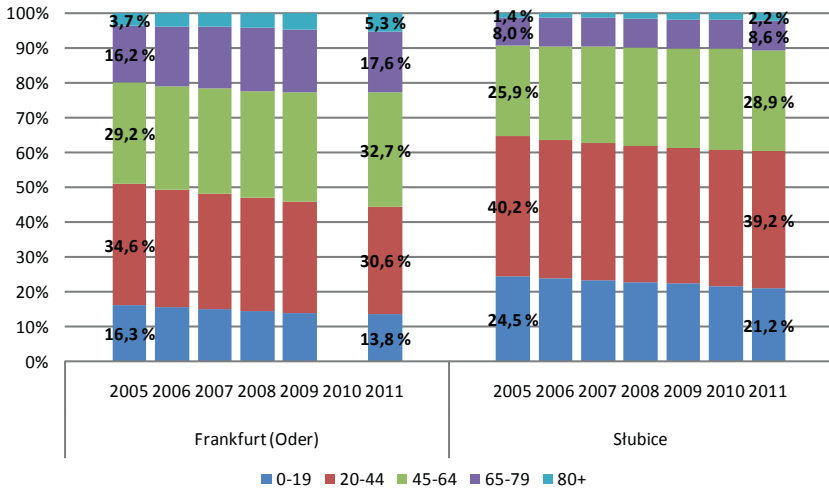


Abb. 5: Altersstruktur 2005-2011

Ryc. 5: Struktura wiekowa ludności w latach 2005-2011



V. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA

Abb. 6: Bevölkerungsprognose bis 2030

Ryc. 6: Prognoza rozwoju liczby ludności do 2030 roku

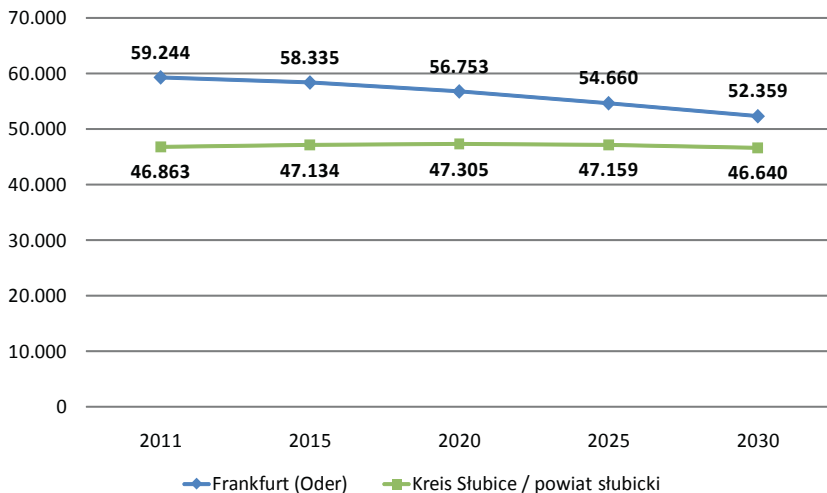


Abb. 7: Wohnungen 2002-2011

Ryc. 7: Liczba mieszkań w latach 2002-2011

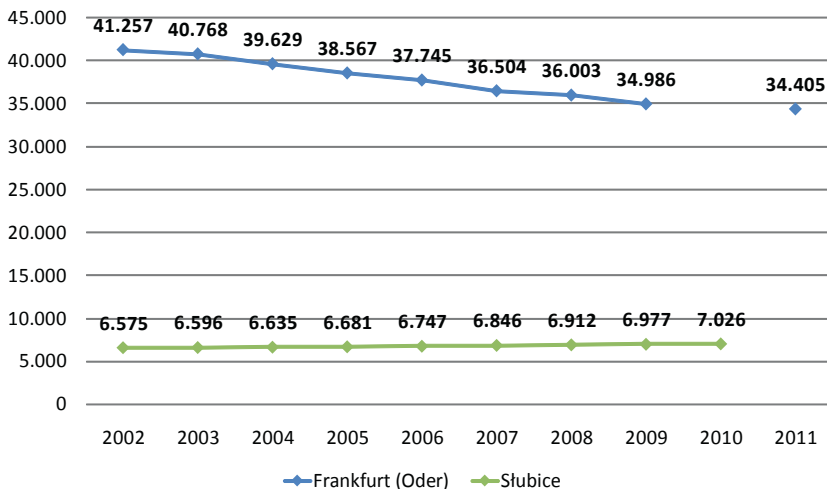


Abb. 8: Durchschnittliche Wohnungsgröße in m² 2002-2011

Ryc. 8: Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań w latach 2002-2011 (w m²)

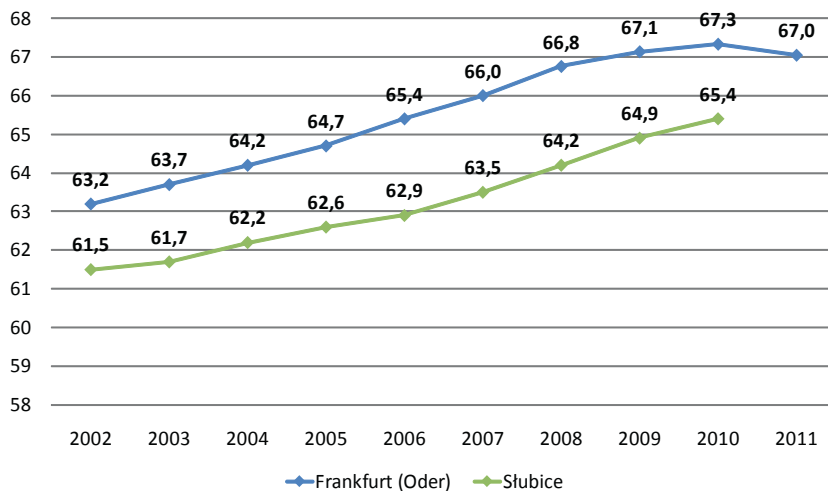
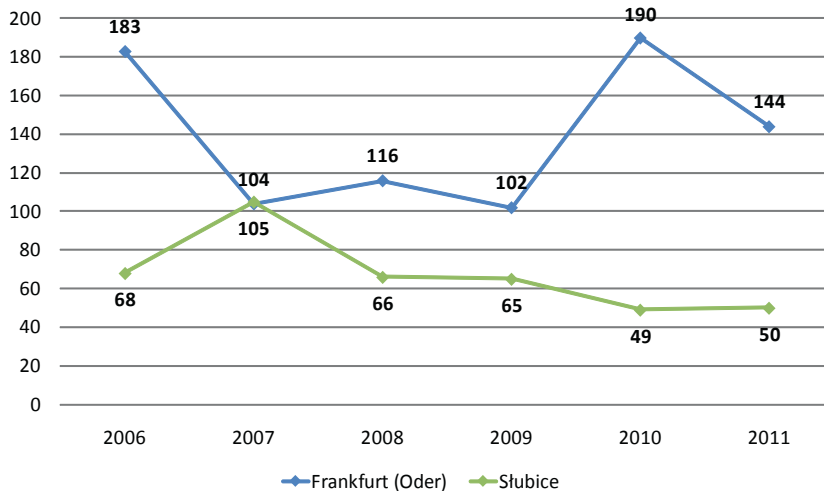


Abb. 9: Baufertiggestellte Wohnungen 2006-2011

Ryc. 9: Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2006-2011



V. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA

Abb. 10: Pendlerbewegungen 2006

Ryc. 10: Liczba dojeżdżających do pracy – dane z 2006 r.

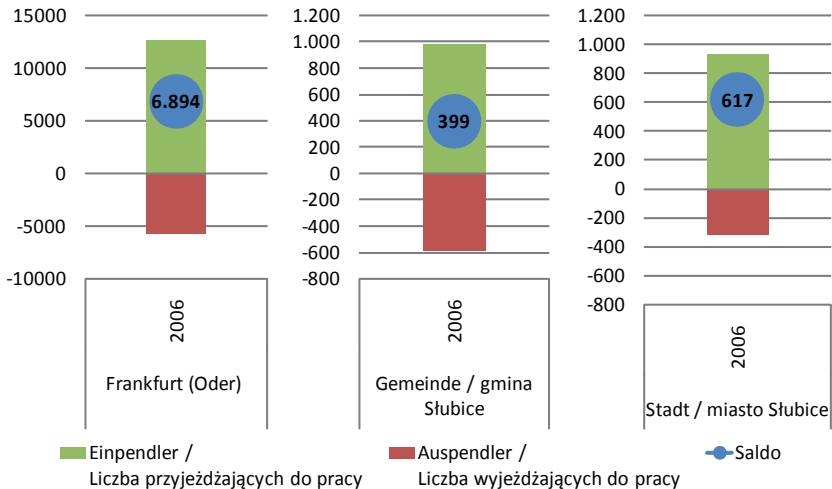


Abb. 11: Anteil der registrierten Arbeitslosen an der Bevölkerung im erwerbsfähigen Alter (15-64) in % 2006-2012

Ryc. 11: Stopa bezrobocia (liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym (15-64 lata)) w okresie od 2006 r. do 2012 r.

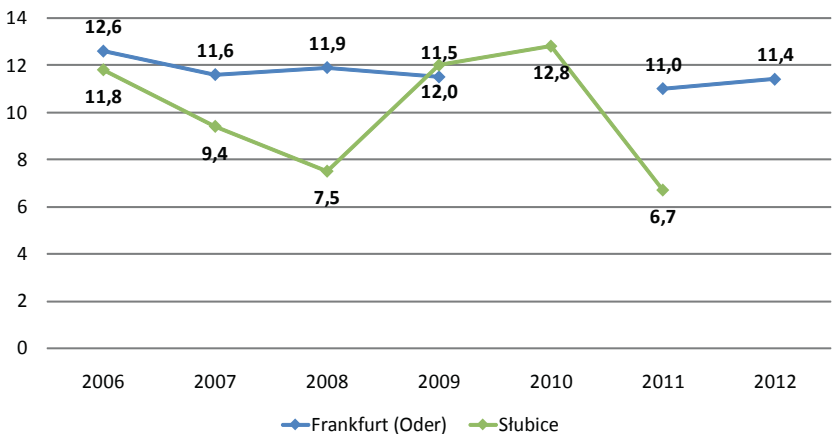


Abb. 12: Studierende 2001/2002-2012/2013

Ryc. 12: Liczba studentów w latach 2001/2002-2012/2013

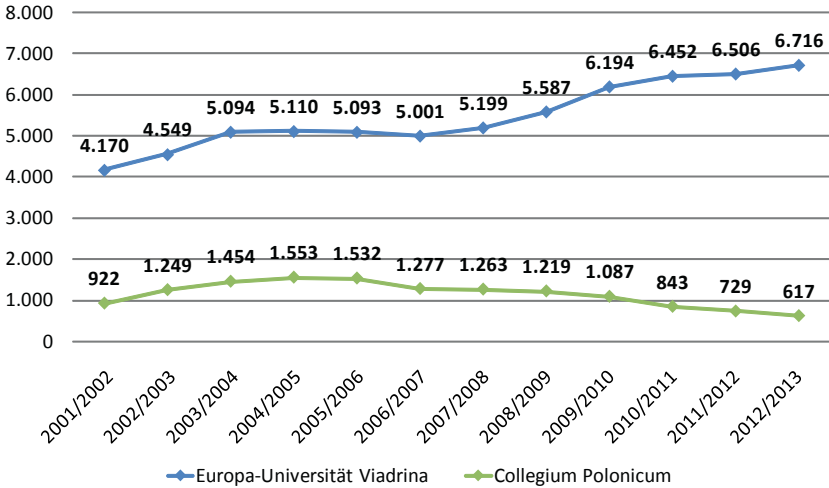
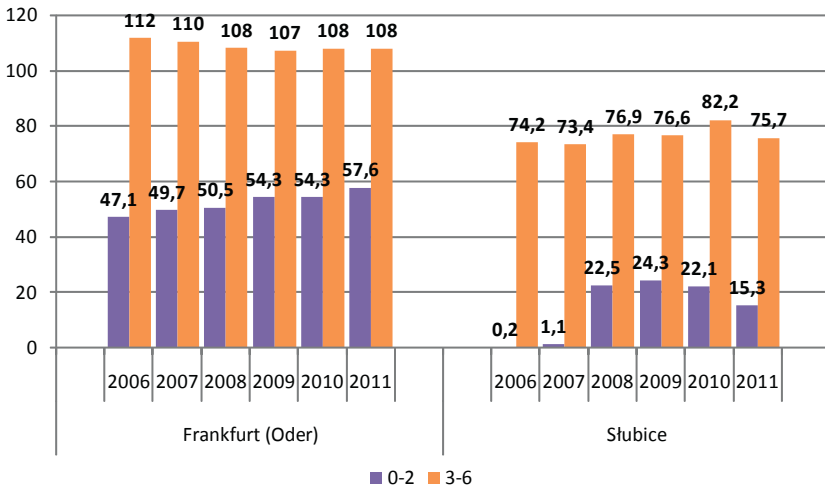


Abb. 13: Kinderbetreuungsquote nach Altersgruppen in % 2006-2011

Ryc. 13: Liczba dzieci objętych fachową opieką w stosunku do ogółu dzieci w danej grupie wiekowej (0-2 oraz 3-6 lat) w okresie od 2006 r. do 2011 r.



V. ANALIZA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA

Abb. 14: Gästeübernachtungen in Beherbergungsbetrieben 2002-2012

Ryc. 14: Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2002-2012

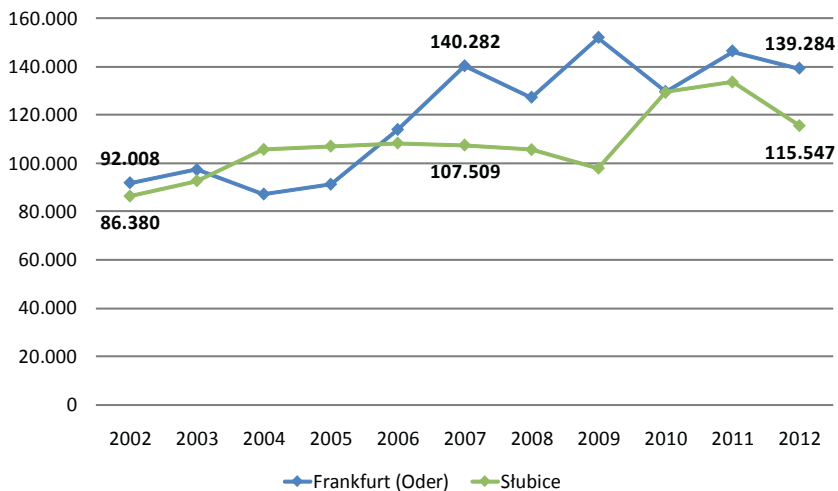


Abb. 15: Motorisierungsgrad (PKW je 1000 Einwohner) 2002-2011

Ryc. 15: Stopień zmotoryzowania ludności (ilość samochodów osobowych na 1000 mieszkańców) w latach 2002-2011

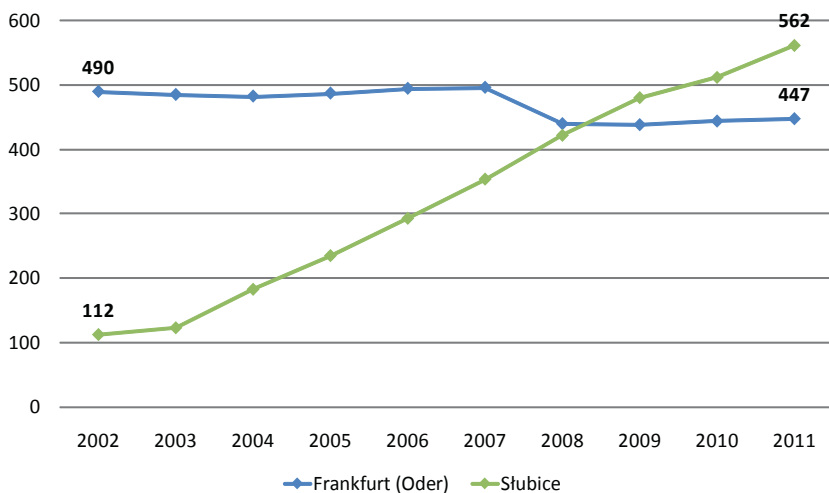


Abb. 16: Verkehr auf der Stadtbrücke im Tagesdurchschnitt 2008-2013

Ryc. 16: Ruch samochodowy na moście granicznym – średnia dzienna – lata 2008-2013

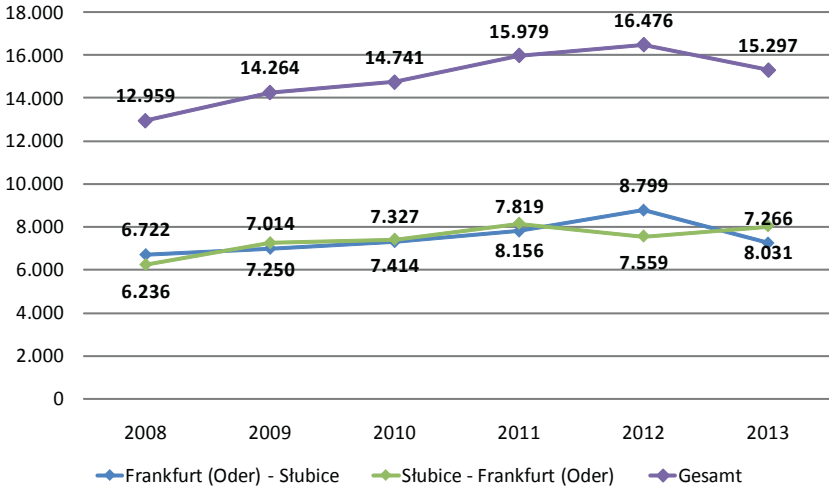
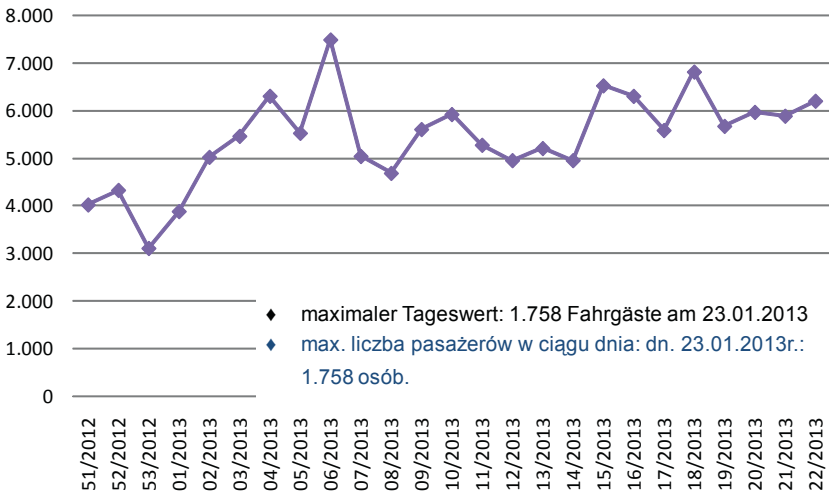


Abb. 17: Fahrgäste der Buslinie 983 KW 51/2012-22/2013

Ryc. 17: Pasażerowie linii autobusowej nr 983 – dane tygodniowe (51/2012-22/2013)



VI. PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT

W tym rozdziale zostaną zestawione ze sobą istniejące analizy SWOT – analiza zawarta w Zintegrowanej Koncepcji Rozwoju Miasta Frankfurt nad Odrą (INSEK) oraz w Strategii Rozwoju Gminy Słubice. Uwzględniono tu jedynie te aspekty, które wykazywały pewne podobieństwa lub różnice lub które miały wymiar transgraniczny.

POŁOŻENIE I STRUKTURA PRZESTRZENNO-URBANISTYCZNA

W obszarze tematycznym „położenie i struktura przestrzenno-urbanistyczna“ można stwierdzić wiele wspólnych mianowników: obydwa miasta uważają za swoją silną stronę zarówno położenie na trasie europejskich szlaków komunikacyjnych, jak i przynależność do Euroregionu Pro Europa Viadrina. Poza tym, obydwie strony uznają wartość krajobrazu, na tle którego są położone – przy czym, w Słubicach wspomina się jedynie o rzece Odrze, natomiast we Frankfurcie dodatkowo uznaje się też walory licznych obszarów zielonych oraz pobliskiego jeziora Helenesee, służącego za kąpielisko. W tej dziedzinie obydwa miasta mogłyby więc wykorzystać swoje wspólne silne strony.

WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

Współpraca transgraniczna uznawana jest przez obydwie strony za temat istotny. Zintensyfikowana kooperacja obydwu miast jest też cechą wyróżniającą je spośród innych jednostek osadniczych. W Słubicach dotychczasowa współpraca jest oceniana bardziej pozytywnie niż we Frankfurcie nad Odrą. Frankfurt podchodzi do dotychczasowej kooperacji bardziej krytycznie, jednak widzi szansę stworzenia polsko-niemieckiego Dwumiasta. Poza tym, dostrzega się ryzyko, że powodzenie współpracy transgranicznej może zostać zagrożone różnicami w strukturach administracyjnych oraz odmiennymi strukturami i szczeblami decyzyjnymi. Wola współpracy jest jednak widoczna i stanowi ona dobry fundament dla zintensyfikowanej kooperacji.

WSPÓŁPRACA Z TERENAMI OŚCIENNYMI

Obecna współpraca z terenami ościennymi została przez obydwa miasta oceniona raczej negatywnie. Strona frankfurcka widzi w rozbudowaniu takiej kooperacji szansę na zapewnienie w przyszłości lepszych warunków bytowych dla ludności. Jednak ewentualne możliwości współpracy Słubic i Frankfurta w tej dziedzinie nie mogą zostać zaanalizowane w ramach tego projektu.

In diesem Kapitel werden die bestehenden SWOT-Analysen aus dem Integrierten Stadtentwicklungskonzept (INSEK 2013) der Stadt Frankfurt (Oder) und die Gemeindeentwicklungsstrategie der Gemeinde Słubice gegenübergestellt. Es wurden nur solche Aspekte einbezogen, bei denen Gemeinsamkeiten oder Unterschiede festgestellt wurden bzw. die einen grenzüberschreitenden Bezug haben.

LAGE UND STADTSTRUKTUR

Im Themenfeld Lage und Stadtstruktur sind große Gemeinsamkeiten festzustellen. Beide Städte sehen die verkehrsgünstige Lage im europäischen Verkehrsnetz sowie die Zugehörigkeit zur Euroregion Pro Viadrina als Stärke an. Darüber hinaus wird der Naturraum beidseitig positiv eingeschätzt. In Słubice reduziert es sich auf die Oder, in Frankfurt (Oder) wird zusätzlich das viele Grün und der Helenensee als Bademöglichkeit positiv bewertet. In diesem Themenfeld könnten somit die gemeinsamen Stärken auch gemeinsam genutzt werden.

GRENZÜBERSCHREITENDE ZUSAMMENARBEIT

Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit wird auf beiden Seiten als wichtiges Thema und Alleinstellungsmerkmal angesehen. In Słubice wird die bisherige Zusammenarbeit allerdings positiver eingeschätzt, als es in Frankfurt (Oder) der Fall ist. In Frankfurt (Oder) wird zwar die Chance zur Entwicklung einer Doppelstadt gesehen, die bisherige Zusammenarbeit wird eher negativ beurteilt und darüber hinaus die Gefahr gesehen, dass eine erfolgreiche Zusammenarbeit an Unterschieden in der Verwaltungsstruktur, Entscheidungshierarchie und Entscheidungskompetenzen scheitern könnte. Der Wille zur Zusammenarbeit ist dennoch deutlich zu erkennen und bietet den Ansatzpunkt einer intensivierten Kooperation.

KOOPERATION MIT DEM UMLAND

Die derzeitige Stadt-Umland-Kooperation wird in beiden Städten eher negativ beurteilt. Auf Frankfurter Seite wird in einem Ausbau dieser Kooperation eine Chance gesehen, die zukünftig Vorteile bei der Daseinsvorsorge bewirken kann. Inwieweit in diesem Bereich zusammengearbeitet werden kann, ist innerhalb dieses Projektes nicht einzuschätzen.

VI. PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT

DEMOGRAFIA

Generalnie sytuacja demograficzna i rozwój liczby ludności Frankfurtu oceniane są negatywnie. Jest to spowodowane niską liczbą urodzeń, spadkiem liczby ludności oraz postępującym starzeniem się ludności miasta. Natomiast w Słubicach szczególnie pozytywnie oceniany jest wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę sytuację demograficzną obydwu miast, pożądanym jest dążenie do pewnego zrównoważenia ich rozwoju. Należy jednak mieć też na uwadze wyniki analizy społeczno-ekonomicznej, które wskazują na to, że proces starzenia się ludności dotknie w następnych latach także Słubice.

Pomimo tego, rozważając procesy demograficzne zachodzące w Dwumieście w kontekście ponadregionalnym, trzeba stwierdzić, że relatywnie biorąc sytuacja demograficzna Dwumiasta jest bardziej pozytywna niż wielu niemieckich oraz polskich miast i gmin. Tam bowiem, jak w wielu regionach Europy, można często zaobserwować znacznie bardziej niekorzystną tendencję rozwoju demograficznego.

Po obydwu stronach granicy emigracja młodych osób jest problemem i jest uznawana za zagrożenie rozwoju. W tej kwestii można by stworzyć wspólne strategie, mające na celu odwrócenie tej negatywnej tendencji.

MIESZKALNICTWO I BUDOWNICTWO

Dziedzina mieszkalnictwa i budownictwa jest odmiennie oceniana w obydwu miastach. Podczas gdy w Słubicach narzeka się na niedostatek mieszkań socjalnych, we Frankfurcie nad Odrą ceni się tamtejsze dobre stawki czynszu i wystarczającą ofertę mieszkaniową. Dostrzega się tam także zagrożenie w postaci wzrastającej liczby pustostanów oraz wzrostu cen mieszkań, spowodowane kompleksową modernizacją budynków (ryzyko niewystarczającego zapotrzebowania w niedrogie mieszkania). Słubice natomiast posiadają zbyt stare, wymagające modernizacji, zasoby mieszkaniowe. W tej dziedzinie obserwuje się duże, dające się wyrównać, przeciwieństwa, które sugerują sensowność stworzenia transgranicznej strategii rozwoju rynku mieszkaniowego.

Wysoki popyt i zapotrzebowanie po stronie polskiej jest dla rynku mieszkaniowego wyjątkową szansą, ponieważ oferuje – przy wyjaśnieniu podstawowych kwestii – ogromny potencjał inwestycyjny.

DEMOGRAFIE

Grundsätzlich wird die demografische Situation und Entwicklung in Frankfurt (Oder) negativ beurteilt. Hierzu zählen die geringen Geburtenzahlen, der Bevölkerungsrückgang und die zunehmende Überalterung. In Słubice wird insbesondere der große Anteil der Bevölkerung im erwerbsfähigen Alter positiv herausgehoben. In diesem Themenfeld könnte es einen gewissen Ausgleich zwischen den Städten geben, wenngleich die sozioökonomische Analyse zeigt, dass auch in Słubice die Bevölkerung in den nächsten Jahren älter werden wird.

Dennoch ist im überregionalen Kontext anzumerken, dass die Verhältnisse in der Doppelstadt – relativ gesehen – durchaus positiver sind, als in vielen anderen Städten und Gemeinden Deutschlands und Polens. Dort ist die demografische Situation – dem allgemeinen Trend in weiten Teilen Europas entsprechend – zum Teil noch deutlich ungünstiger.

Die Abwanderung junger Menschen ist beidseits der Grenze ein Thema und wird als Gefahr erkannt. Hier könnten gemeinsame Strategien entwickelt werden, die dieser Entwicklung entgegensteuern.

WOHNEN UND BAUEN

Im Segment Wohnen und Bauen sind unterschiedliche Einschätzungen vorzufinden. Während in Słubice das Fehlen vor allem von Sozialwohnungen bemängelt wird, wird in Frankfurt (Oder) ein gutes Mietniveau und ausreichendes Angebot an Wohnraum gesehen. Allerdings werden dort der steigende Leerstand und die Gefahr, dass zukünftig preiswerter Wohnraum durch hochwertige Modernisierungen fehlen wird, als Risiken eingeschätzt. Dahingegen hat Słubice einen zu alten Wohnungsbestand und hohen Modernisierungsbedarf. In diesem Themenfeld zeigen sich große, sich ggf. ausgleichende Gegensätze, die nahe legen eine Strategie für einen grenzüberschreitenden Wohnungsmarkt zu entwickeln.

Die hohe Nachfrage und der hohe Bedarf auf polnischer Seite ist für den Wohnungsmarkt eine besondere, singuläre Chance, da sie – bei Klärung von Grundproblematiken – einen erheblichen Investitionsanreiz bietet.

VI. PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT

HANDEL DETALICZNY I USŁUGI

Generalnie biorąc, obydwie miasta widzą swoją szansę w dotarciu do klientów po drugiej stronie granicy. W Słubicach wspomina się przede wszystkim o korzystaniu z usług przez ludność niemiecką, w zakres których wchodzi też handel detaliczny. Po stronie frankfurckiej potencjał ten widziany jest też w obszarze rynku pracy i współpracy przedsiębiorstw. Ocena obecnej oferty handlowej i usługowej różni się znacznie w obydwu miastach. W Słubicach ocenia się tę ofertę pozytywnie, podczas gdy we Frankfurcie wymienia się jej słabe strony i deficyty. Z pewnością stworzenie wspólnej strategii sterowania lokalizacją handlu detalicznego byłoby sensownym posunięciem. Pytanie czy powstanie takiej strategii jest realistyczne – biorąc pod uwagę znaczące interesy własne obydwu miast w tym zakresie – pozostaje na obecnym etapie jednak otwarte.

PRZEMYSŁ, RZEMIOSŁO I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W obszarze „przemysł, rzemiosło i przedsiębiorczość” obydwie miasta podobnie oceniają swoją sytuację – wspomina się tu zarówno o wolnych terenach inwestycyjnych, jak i o dobrych warunkach dla założenia i rozwoju działalności gospodarczej. We Frankfurcie stwierdza się jednak także brak różnorodności istniejącej struktury branżowej przemysłu i rzemiosła. Obydwie strony wspominają o niewystarczającej ofercie terenów inwestycyjnych – przy czym we Frankfurcie niedobór ten dotyczy wyłącznie terenów przemysłowych, natomiast w Słubicach stwierdzono ogólne deficyty powierzchni, w tym również pod przemysł i rzemiosło.

Obydwie miasta oceniają pozytywnie swoje znaczenie jako ośrodka komunikacji międzynarodowej oraz lokalizacji usług logistycznych.

Podsumowując, można stwierdzić, że istnieją dobre predyspozycje do współpracy w dziedzinie gospodarki. Poprzez współpracę można by było ewentualnie zniwelować istniejące po obydwu stronach deficyty rozwojowe a także dążyć do wspólnego, transgranicznego promowania obydwu miast i ich terenów inwestycyjnych.

EINZELHANDEL UND DIENSTLEISTUNGEN

Grundsätzlich sehen beide Städte die grenzüberschreitende Kundenansprache als wichtige Chance. In Słubice wird dies hauptsächlich im Bereich der Dienstleistungen gesehen, worunter sicherlich auch der Einzelhandel fällt. Auf Frankfurter Seite wird dieses Potenzial auch im Bereich des Arbeitsmarktes und der Unternehmenskooperation genannt. Die derzeitige Einschätzung des Angebotes an Einzelhandel und Dienstleistungen unterscheidet sich grundlegend. Słubice schätzt das Angebot positiv ein, in Frankfurt (Oder) werden Angebotsschwächen und -defizite benannt. Sicherlich wäre eine gemeinsame Strategie zur Steuerung des Einzelhandels sinnvoll. Ob dies allerdings vor dem Hintergrund des großen Eigeninteresses der Städte in diesem Bereich realistisch ist, lässt sich derzeit nicht sagen.

GEWERBE UND INDUSTRIE

Im Bereich Gewerbe und Industrie haben beide Städte ähnliche Einschätzungen. Es werden freie Gewerbeflächen und insgesamt gute Voraussetzungen für Unternehmensgründungen und -entwicklungen genannt. In Frankfurt (Oder) wird allerdings eine mangelnde Vielfalt in der bestehenden Gewerbestruktur gesehen. Engpässe im Flächenangebot gibt es auf beiden Seiten der Grenze. In Frankfurt (Oder) besteht dieser Mangel ausschließlich bei industriellen Flächen, in Słubice werden dort insgesamt Defizite auch im Gewerbe gesehen.

Die Bedeutung des Standortes im Hinblick auf internationale Verkehre bzw. Logistik schätzen beide Städte ähnlich positiv ein.

Insgesamt zeigt sich, dass für eine gemeinsame Zusammenarbeit im Bereich Wirtschaft gute Voraussetzungen gegeben sind. Defizite könnten ggf. gegenseitig ausgeglichen und eine grenzüberschreitende Gewerbeflächenvermarktung und Standortwerbung angestrebt werden.

VI. PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT

EDUKACJA I NAUKA

Na pierwszym miejscu obydwu miast szczególnie podkreślają pozytywną rolę swoich uniwersytetów. Współpraca pomiędzy nimi jest, z powodu struktury tych placówek, praktykowana już od lat.

Generalnie Frankfurt i Słubice widzą swoje silne strony w obszarze szkolnictwa publicznego. We Frankfurcie wymienia się w tym kontekście ofertę edukacyjną skierowaną do wybitnie zdolnych uczniów. W tym zakresie Słubice mogłyby szczególnie profitować z bliskości Frankfurtu, gdyby polscy uczniowie korzystali w większym stopniu z frankfurckiej oferty edukacyjnej.

KULTURA, TURYSTYKA I SPORT

Oferta kulturalna jest odmiennie oceniana po obydwu stronach granicy. Podczas gdy Frankfurt nad Odrą widzi swoją mocną stronę w różnorodnej i wysokiej jakości ofercie kulturalnej, Słubice posiadają niewiele placówek kulturalnych. Częstsze korzystanie z oferty kulturalnej we Frankfurcie i stworzenie specjalnej oferty dla mieszkańców Słubic mogłoby długookresowo przyczynić się do zapewnienia stabilnej oferty kulturalnej w Dwumieście.

W opinii obydwu miast ich potencjał turystyczny nie jest jeszcze odpowiednio wykorzystany. Odnosi się to w szczególności do turystyki wodnej. Właśnie w tym obszarze powinno się skorzystać ze wspólnej promocji, opartej na skoordynowanej ofercie turystycznej po obydwu stronach granicy.

Frankfurt nad Odrą, jako „miasto sportu” posiada szeroką bazę placówek i obiektów sportowych oraz wiele klubów sportowych. Słubice posiadają wprawdzie większe obiekty sportowe, jak np. stadion czy pole golfowe, jednak generalnie biorąc, mniej kompleksowo rozwiniętą infrastrukturę sportową. Ponieważ, w związku z negatywnym rozwojem demograficznym we Frankfurcie, tamtejsza infrastruktura sportowa nie będzie prawdopodobnie w pełni wykorzystana, można by było długookresowo zapewnić utrzymanie placówek sportowych poprzez wykorzystywanie ich przez obydwu miasta. Tak samo jak i słubickie obiekty sportowe są często użytkowane przez obywateli Niemiec (jak np. pole golfowe).

WISSENSCHAFT UND BILDUNG

Zunächst wird in beiden Städten die jeweilige Universität als besonders positiv herausgehoben. Die Zusammenarbeit in diesem Bereich ist durch die Struktur beider Einrichtungen ohnehin gegeben und bereits eingeübte Praxis.

Im Bereich der öffentlichen Bildung sehen Frankfurt (Oder) und Słubice ihre Stärken. In Frankfurt (Oder) werden in diesem Zusammenhang die besonderen Bildungsangebote (Spezialschulen) genannt. Insbesondere in diesem Bereich kann Słubice von Frankfurt (Oder) profitieren, indem die Frankfurter Angebote verstärkt auch von polnischen Schülern wahrgenommen werden.

KULTUR, TOURISMUS, UND SPORT

Das Kulturangebot wird auf beiden Seiten der Grenze unterschiedlich eingeschätzt. Während Frankfurt (Oder) ihre Stärke in einem vielfältigen und hochwertigen Angebot sieht, verfügt Słubice nur über wenige kulturelle Einrichtungen. Durch die verstärkte Nutzung der Frankfurter Angebote durch Słubicer Bürger und die Schaffung von speziellen Angeboten für polnische Bürger könnte langfristig ein stabiles Kulturangebot in der Doppelstadt gesichert werden.

Die touristischen Potenziale werden nach Auffassung beider Städte noch nicht ausreichend genutzt. Das betrifft insbesondere den Wassertourismus. Genau in diesem Bereich bietet sich eine gemeinsame Vermarktung an, durch ein abgestimmtes touristisches Angebot beidseits der Oder.

Die Sportstadt Frankfurt (Oder) verfügt über ein breites Angebot an Sportstätten und -vereinen. Słubice hat zwar größere Einrichtungen, wie das Stadion oder einen Golfplatz, insgesamt aber noch eine weniger breit aufgestellte Sportinfrastruktur. Da aufgrund der demografischen Entwicklung in Frankfurt (Oder) mit einem Rückgang der Auslastung der Einrichtungen zu rechnen ist, könnte die grenzüberschreitende Nutzung der Sportstätten langfristig zu einer Sicherung dieser führen. Wie auch Einrichtungen auf polnischer Seite (z.B. Golfplatz) wesentlich durch Nutzer aus Deutschland frequentiert werden.

VI. PORÓWNANIE ISTNIEJĄCYCH ANALIZ SWOT

TRANSPORT I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Duże obciążenie komunikacyjne i jego skutki są wymieniane jako słabe strony obydwu miast. Oprócz tego w Słubicach i we Frankfurcie brakuje dobrze rozwiniętej sieci dróg rowerowych. Pomimo tego, że na etapie analizy społeczno-ekonomicznej nie dostrzega się jeszcze zbyt wielu punktów zaczepienia dla współpracy transgranicznej w tej dziedzinie (głównie z powodu dość niekorzystnych uwarunkowań w postaci odmiennych struktur decyzyjnych, itp.), wydaje się, że średniookresowo stworzenie transgranicznej sieci dróg rowerowych byłoby możliwe.

Analiza infrastruktury technicznej pokazuje, że w każdym z miast występują inne problemy w tej dziedzinie. Podczas gdy w Słubicach obszary wiejskie gminy nie zostały jeszcze w pełni skanalizowane, we Frankfurcie część infrastruktury musi zostać usunięta z powodu malejącej liczby ludności. Temat infrastruktury technicznej jest ważną dziedziną współpracy, zwłaszcza pod kątem powiązania ze sobą systemów zaopatrzeniowych – jak pokazuje przykład połączenia ze sobą systemów centralnego ogrzewania.

VERKEHR UND STADTTECHNIK

Hohe Verkehrsbelastungen und deren Auswirkungen werden auf beiden Seiten als Schwäche genannt. Darüber hinaus mangelt es in Frankfurt (Oder) und Stübice an einem gut ausgebauten Radwegenetz. Während auf Analyseebene in diesem Punkt zur Zeit nur wenige Anknüpfungspunkte einer grenzüberschreitenden Zusammenarbeit zu sehen sind – v.a. aufgrund von noch eher ungünstigen Rahmenbedingungen, wie beispielsweise sehr verschiedenen Zuständigkeitsebenen – erscheint ein grenzüberschreitend ausgelegtes Radwegenetz eher mittelfristig umsetzbar.

Die Analysen zur stadttechnischen Infrastruktur zeigen in beiden Städten unterschiedliche Probleme. Während in Stübice die Kanalisierung der ländlichen Gemeindegebiete noch nicht abgeschlossen ist, muss in Frankfurt (Oder) die Infrastruktur aufgrund der gesunkenen Einwohnerzahlen zurückgebaut werden. Dennoch liegt im Bereich der technischen Infrastruktur mit einer grenzüberschreitenden Verknüpfung vor allem der Versorgungssysteme ein wichtiges Handlungsfeld, wie die aktuell geplante Verbindung der Fernwärmesysteme zeigt.

VII. PROPOZYCJE DALSZEJ WSPÓŁPRACY

W celu kontynuowania współpracy w zakresie gospodarki przestrzennej proponuje się podjąć następujące kroki:

Należy dążyć do tego, aby wyniki przeprowadzonej analizy, a w szczególności warsztatów, zostały wykorzystane podczas dalszej współpracy obydwu urzędów miejskich.

Obydwa urzędy powinny dążyć do zapewnienia w przyszłości trwałej i wiążącej kooperacji w dziedzinie planowania strategicznego.

Proponuje się, żeby budżety obydwu miast stale uwzględniały potrzeby i kwestie finansowe ciągłej współpracy transgranicznej w zakresie planowania.

Należy dążyć do tego, aby, nawiązująca do wyników analizy społeczno-ekonomicznej, część planistyczna została jak najszybciej zrealizowana w ramach kolejnego projektu. W przypadku gdyby część planistyczna, uwzględniająca wszystkie istotne dziedziny tematyczne, nie mogła w danym momencie zostać w całości zrealizowana, można rozważyć rozpoczęcie prac nad wybranymi obszarami tematycznymi (szczególnie pilnymi do realizacji i/lub szczególnie odpowiednimi dla ścisłej współpracy).

Celem jest opracowanie w przyszłości wspólnej zintegrowanej koncepcji rozwoju dla miast Słubice i Frankfurt nad Odrą, zawierającej konkretne cele rozwojowe i misję dla Dwumiasta. Zaleca się także, aby koncepcja ta była w przyszłości regularnie aktualizowana i uzupełniana.

Oczywiście, niezależne interesy obydwu miast pozostaną przy tym nienaruszone.

Für das weitere Vorgehen werden folgende Handlungsempfehlungen gegeben:

Die Ergebnisse der Analyse und insbesondere des Workshops sollten unbedingt aufgegriffen und einer weiteren Bearbeitung und Zusammenarbeit zugeführt werden.

Beide Verwaltungen sollen darauf abzielen, künftig eine regelmäßige und verbindliche Zusammenarbeit im Bereich der strategischen Planung zu gewährleisten.

In den Städten sind in den Haushalten die finanziellen Bedarfe und Belange einer steten grenzüberschreitenden Zusammenarbeit fest zu verankern.

Als Folgeprojekt ist zeitnah der Planungsteil an die Analyse anzufügen. Gegebenenfalls sollte mit ausgewählten, besonders dringlichen oder/und für eine enge Zusammenarbeit besonders geeigneten Handlungsfeldern begonnen werden, wenn eine komplette Umsetzung in allen wesentlichen Handlungsfeldern vorerst nicht möglich ist.

Ziel ist ein künftiges Gemeinsames Integriertes Stadtentwicklungskonzept Stübice/Frankfurt (Oder), das in regelmäßigen Abständen aktualisiert und fortgeschrieben wird und klare Leitbilder und Ziele für die Doppelstadt beinhaltet. Dabei sind selbstverständlich autarke Interessen der beiden Städte unberührt.

VIII. ŹRÓDŁA DANYCH | QUELLEN

Ryciny | Abbildungen Źródło | Quelle

2, 3, 5, 7, 8, 9,10, 12, 13	Urząd Miejski we Frankfurcie nad Odrą, Główny Urząd Statystyczny. Opracowanie własne / <i>Stadt Frankfurt (Oder), Zentrales Statistikamt Polen, eigene Darstellung</i>
4, 16	Urząd Miejski we Frankfurcie nad Odrą. Opracowanie własne / <i>Stadt Frankfurt (Oder), eigene Darstellung</i>
6	Instytut Gospodarczy WIMES, Główny Urząd Statystyczny. Opracowanie własne / <i>WIMES Wirtschaftsinstitut, Zentrales Statistikamt Polen, eigene Darstellung</i>
11	Urząd Pracy we Frankfurcie nad Odrą, Główny Urząd Statystyczny. Powiatowy Urząd Pracy w Słubicach. Opracowanie własne / <i>Agentur für Arbeit Frankfurt (Oder), Zentrales Statistikamt Polen, Arbeitsamt Słubice, eigene Darstellung</i>
14	Stowarzyszenie na rzecz Turystyki we Frankfurcie nad Odrą, Urząd Statystyczny Landów Berlina i Brandenburgii, Główny Urząd Statystyczny. Opracowanie własne / <i>Tourismusverein Frankfurt (Oder), Amt für Statistik Berlin-Brandenburg, Zentrales Statistikamt Polen, eigene Darstellung</i>
15	Urząd Miasta we Frankfurcie nad Odrą, Starostwo Powiatowe w Słubicach. Opracowanie własne. / <i>Stadt Frankfurt (Oder), Landkreis Słubice, eigene Darstellung</i>
17	Miejskie Towarzystwo Komunikacyjne we Frankfurcie nad Odrą. Opracowanie własne. / <i>Stadtverkehrsgesellschaft Frankfurt (Oder), eigene Darstellung</i>
18	Urząd Miejski we Frankfurcie nad Odrą, Urząd Miejski w Słubicach / <i>Stadt Frankfurt (Oder), Gemeinde Słubice</i>

ŹRÓDŁA DANYCH | QUELLEN

- Urząd Statystyczny we Frankfurcie nad Odrą | *Kommunale Statistikstelle Frankfurt (Oder)*
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie | *Zentrales Statistikamt Polen*
- Urząd Statystyczny w Zielonej Górze | *Statistisches Amt in Zielona Góra*
- Urząd Miejski w Słubicach | *Stadtverwaltung Słubice*
- Instytut gospodarczy WIMES | *WIMES Wirtschaftsinstitut*
- Urząd Pracy we Frankfurcie nad Odrą | *Agentur für Arbeit Frankfurt (Oder)*
- Powiatowy Urząd Pracy w Słubicach | *Arbeitsamt Słubice*
- Uniwersytet Europejski Viadrina | *Europa-Universität Viadrina*
- Collegium Polonicum
- Urząd Statystyczny Landów Berlina i Brandenburgii | *Amt für Statistik Berlin-Brandenburg*
- Stowarzyszenie na rzecz Turystyki we Frankfurcie nad Odrą | *Tourismusverein Frankfurt (Oder)*
- Starostwo Powiatowe w Słubicach | *Landkreis Słubice*
- Urząd Miejski we Frankfurcie nad Odrą | *Stadt Frankfurt (Oder)*
- Miejskie Towarzystwo Komunikacyjne we Frankfurcie nad Odrą | *Stadtverkehrsgesellschaft mbH Frankfurt (Oder)*

Wydawca

Urząd Miejski we Frankfurcie nad Odrą
Pion II – Departament ds. budownictwa
Wydział Planowania Przestrzennego i Rozwoju Miasta

Herausgeber

Stadtverwaltung Frankfurt (Oder)
Dezernat II – Bauamt
Abteilung Stadtentwicklung / Stadtplanung

Opracowanie merytoryczne i skład graficzny | Inhaltliche Bearbeitung, Satz & Layout

Büro für Stadtplanung,- forschung und -erneuerung (PFE)
Oranienplatz 5
10999 Berlin
Telefon: 030 / 61410 - 71
Telefax: 030 / 61410 - 72
E-Mail: info@pfe-berlin.de
Internet: www.pfe-berlin.de

Opracowali | Bearbeitung

Olaf Gersmeier	PFE
Layla Smorra	PFE
Michael Gade	PFE

przy współpracy z | unter Mitarbeit von

Tomasz Horbacz	Urząd Miejski w Ślubicach Stadtverwaltung Ślubice
Przemysław Karg	Urząd Miejski w Ślubicach Stadtverwaltung Ślubice
Krzysztof Kopczyński	Urząd Miejski w Ślubicach Stadtverwaltung Ślubice
Kaja Mermer	pośrednictwo polsko-niemieckie deutsch-polnische Vermittlung
Stefan Rätzel	Urząd Miasta Frankfurt nad Odrą Stadtverwaltung Frankfurt (Oder)

tłumaczenie na język polski | Übersetzung ins Polnische

Kaja Mermer

nakład | Auflage

1.000 egz. | 1.000 Exemplare

prawa autorskie do zdjęcia na okładce frontowej | Titelbild

Urząd Miejski w Ślubicach | Stadtverwaltung Ślubice

tylna okładka | Rückseite

góra: fragment załącznika graficznego do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ślubice (2010)
oben: Ausschnitt der Studie der Rahmenbedingungen und Richtungen der Raumbewirtschaftung der Gemeinde Ślubice (2010)
dół: fragment Planu Użytkowania Terenu Miasta Frankfurt nad Odrą (2009)
unten: Ausschnitt des Flächennutzungsplans der Stadt Frankfurt (Oder) (2009)

listopad 2013 r. | November 2013

